

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС 6657	30-05-2019

ДО
ПЛЕНУМА НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДОКЛАД

от Георги Бошнаков, главен експерт в
отдел „Информационно обслужване“, дирекция „Информационни
технологии и съдебна статистика“ към АВСС

ОТНОСНО: Участие в конференция за електронно правосъдие „Електронно правосъдие - предизвикателства и възможности в дигиталната ера“, организирана от Румънското председателство на Съвета на Европейския съюз в сътрудничество с Европейската комисия, проведена на 20-21 май 2019 год., в гр. Букурещ, Румъния

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

С решение на Пленума на ВСС по т.45 от Протокол №11/09.05.2019 г., бях командирован за участие в конференция за електронно правосъдие „Електронно правосъдие - предизвикателства и възможности в дигиталната ера“. Конференцията се проведе на 20 и 21 май 2019 г. в гр. Букурещ, Румъния. На конференцията участваха представители на държавите-членки на Европейския съюз, като от българска страна участваха представители на ВСС (в мое лице), Министерство на правосъдието и фондация „Либре“ (НПО).

Конференцията беше открита на 20 май 2019г. от 10:00 ч. в сградата на Парламентарния дворец с приветствия от представители на Европейската комисия (ЕК), Генералния секретариат на Съвета на ЕС и Румънското министерство на правосъдието.

Приветственото слово беше произнесено от г-н Йон Попа - държавен секретар на Министерство на правосъдието (МП) на Румъния, който наблегна, че държавите членки трябва да обърнат особено внимание при използването на високите технологии. Подчерта, че с високи темпове навлизат нови технологии в човешкия живот от рода на „Изкуствен интелект“ (AI - Artificial Intelligence) и тепърва възникват въпросите за използването на модерния електронен инструментариум в сферата на правосъдието, както и ползите от него. Отбеляза, че използването на технологични инструменти могат да внесат

големи ползи в е-правосъдието, така както платформата e-Codex се е превърнала в европейски мост между държавите членки на европейския съюз. Г-н Попа посочи, че в Румъния се използват технологиите за автоматично обучение и AI, като се търсят варианти за тяхното усъвършенстване и прилагане в румънските съдилища. Относно важността на технологиите и обезпечеността с кадри, държавата (Румъния) осъзнава необходимостта от запазването на добрите ИТ специалисти в страната, като имат изградена стратегия за възнагражденията и предотвратяването на изтичането им в чужбина.

Приветствено слово произнесе и г-н Пол Немиц - главен съветник в главна дирекция (ГД) „Правосъдие и потребители“, ЕК. Отчете фактът, че Естония, България и Австрия са направили вече подобна конференция и сега Румъния продължава тази традиция. Г-н Немиц подчерта, че порталът за електронно правосъдие е важен инструмент и трябва да се развива и използва пълноценно. В интерес на всички е да се направи прозрачна работата на съдебната система за гражданите, за което спомага цифровизацията в съдебната система. Запозна присъстващите с приетият 5 годишен план за действие (action plane) за въвеждане на ел. правосъдие, като следващата главна стъпка е неговото прилагане. Обърна внимание и на въвеждащите се нови технологии, като AI и блокчейн (blockchain) и въпросите стоящи пред правосъдната система за възможностите от използването им.

Следващият панел от конференцията беше на тема „Европейски план за действие за е-правосъдие 2019-2023 - текущи и нови инициативи“. В панела взеха участие: г-н Ален Пилет - зам. директор, ГД „Правосъдие и вътрешни работи“, Дирекция 2 „Правосъдие“ в Съвета на ЕС и г-н Йоста Петри - заместник-началник на отдел „Електронно правосъдие, ИТ и управление на документи“, ГД „Правосъдие и потребители“, ЕК. Водещите изразиха задоволство от участието в конференцията на много участници от работната група по е-правосъдие в съвета, които работят по въвеждането на блокчейн технологии, изкуствен интелект, електронни комуникации, електронно връчване на документи и видеоконферентни връзки. Г-н Пилет посочи, че ако искаме да бъдем успешни е необходимо да работим заедно стъпка по стъпка със Съвета и Комисията, да споделяме информация, да знаем какво е разработено и правилно да използваме платформата e-codex за целите на успешната комуникация. Г-н Петри, изнесе много информация относно плана за действие като отбеляза неговите основни действия (26). Водещите принципи при осъществяването и развитието на платформата са: устойчивост на действията, разлика между пилотни проекти и широкомащабни решения, възможности за пилотните проекти да се превърнат в широкомащабни решения. Разширено бяха разглеждани петте аспекта по изпълнението на решенията: подобрения в портала на е-правосъдие; подобряване на свързаността при взаимното свързване на поземлените (имотни) регистри - системата LRI (Land Registers Interconnection), включително начините на плащания; подобряване на направленията (директории) за намиране на частен съдебен изпълнител, така както е при адвокати и нотариуси; проучване и намиране на възможности за използване на AI и блокчейн в електронното правосъдие; платформата за

електронни доказателства (e-Evidence); регламент за електронна идентификация и доверителни услуги (eIDAS) при електронното правосъдие.

След приключване на докладите, по програма следваше темата - "Електронната система за обмен на електронни доказателства - e-Evidence". Докладчици бяха: г-н Кристиан Николау - началник отдел, Електронно правосъдие, ЕК; г-н Робърт Бер - австрийски федерален изчислителен център, проект ЕХЕС и г-жа Александра Цветкова - фондация LIBRe, проект EVIDENCE2e-CODEX. Изказванията бяха относно развитието и постиженията на проекта. Засегна се темата относно сигурния и надежден обмен на цифрови доказателства между страните членки в контекста на Европейска заповед за разследване (ЕЮ) и Споразуменията за правна помощ (MLA). Бяха отбелязани и проблеми като: продължаващо ръчно обработване на ЕЮ/MLA процедури; сигурността при размяна на големи по обем файлове; липса на мащабно обучение по прилагането на ЕЮ и др. Накрая, участниците извършиха демонстрация на уеб-платформата e-Evidence, използвайки на живо интерконекторната версия 4.0.2 на eCodex.

В конференцията беше включен и дискуссионен панел на тема „Използване на изкуствения интелект в сектор Правосъдие“. В дискусията участваха: г-н Пол Немиц - главен съветник в ГД „Правосъдие и потребители“, ЕК; г-н Фридрих-Йоахим Мехмел - председател на Конституционния съд на Свободния и Ханзийски град, председател на Висшия административен съд в Хамбург; г-н Марио Йотеймър - зам. началник на отдел „Научни изследвания и данни“, Агенция на ЕС за основните права; г-жа Марта Екхарт - член на работната група по качеството на правосъдието от името на Дания, Съвет на Европа и г-н Тиери Уикерс - председател на Комисията по правни въпроси и правни услуги, Съвет на адвокатите и правните общества на Европа (ССВЕ). Основните въпроси, които се засягаха в дискусията бяха по отношение на AI технологиите, но не от техническа гледна точка, а от правно-етична. Отбелязано беше липсата на правно основание, как AI технологиите могат да помогнат при подпомагане на решенията. Засегна се и темата с изискването при проектиране и прилагане на инструменти с изкуствен интелект, да бъдат съобразени и съвместими с основните човешки права. Препоръча се при изграждането на системи с AI да се положат усилия за предотвратяване на всякаква дискриминация между субекти или групи лица.

На конференцията имаше и участници от частния сектор в Румъния, които представиха и демонстрираха използвани нови технологии в техните софтуерни продукти. Представянето беше силно застъпено от компанията Microsoft с участието на регионалния директор за Румъния - г-жа Габриела Попеску, която взе отношение по темата за предизвикателствата на новите технологии и отражението върху правната и етична страна при използването им.

Особено впечатление направи представянето на румънския проекта RO ECRIS, който е аналог на нашия проект за изграждане на ЕИСС. Проектът беше представен от г-н Разван Крацинеску от МП на Румъния. В хода на представянето на софтуера, беше отбелязано, че се работи и върху технологии за използване на „Speech(Voice)-to-Text“ (автоматично прехвърляне на говор

към текст). В програмната им система е отделено специално място за статистически заявки и анализи, като резултатите бяха представяни на дисплей в ясен графичен вид.

В заключителната част на конференцията бяха разгледани следващите стъпки, които ще бъдат предприемани в областта на електронното правосъдие. По темата се изказаха г-н Аки Хитанен - МП на Финландия; г-жа Аня Църнакович - МП на Хърватия; г-н Кристиан Николау - ЕК, ГД „Правосъдие“; г-н Разван Крачунеску - МП на Румъния.

Г-н Хитанен отбеляза, като приоритет на предстоящото финландско председателство, развитието на европейския портал за правосъдие. Следващият приоритет ще е разширяването на проекта e-codex и внедряването на портала за електронни доказателства. Ще продължат и проучванията на възможности за внедряване на технологиите за изкуствен интелект. По отношение на темата за защита на личните данни ще бъде организиран семинар на 5 септември 2019 год. във Финландия.

Г-жа Църнакович отбеляза, че приоритет на Хърватия е работата върху осигуряването на лесен достъп до правосъдие за гражданите и създаването на по-ефективни процедури. Една от целите е постигане на унифициране на ИТ системите, което ще позволи участието им в международни проекти. Хърватия има интерес към проекта за разпознаване на текст (speech-to-text), както и към AI технологии.

Г-н Николау, благодари за интересните презентации и обърна внимание, че AI-технологията е навсякъде около нас и следва тя да бъде с етичен характер, както и да има пълен контрол от страна на хората.

В заключение, г-н Крачунеску благодари на всички присъстващи на конференцията и я обяви за приключена.

По отношение на цялостната организация на конференцията, мога да отбележа, че всичко беше на перфектно ниво от страна на румънските домакини.

Темите на конференцията бяха интересни и актуални, като тепърва се очаква бум на използването на изкуствения интелект в областта на машинното обучение и системите за подпомагане на решението, което неминуемо ще засегне и сферата на електронното правосъдие. Очаквах малко по разширено застъпване (от технологична гледна точка) в темите за използването на блокчейн технологии.

С уважение:

Георги Бошнаков
дата: 30.05.2019 г.